

สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
รายวิชาเวชนิทัศน์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล
**Need assessment and Development Guidelines for teaching and learning
development Medical Illustrations course, Faculty of Medicine,
Vajira Hospital**

รุ่งรัตน์ ผลสวัสดิ์ และ พิลิทธิ์ ไช้แก้ว

มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช

Rungrat Ponsawat and Phisit KhaiKaew

Navamindradhiraj University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 6581042027@student.chula.ac.th*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาเวชนิทัศน์ เพื่อประเมินความต้องการจำเป็น และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรายวิชา 3 ท่าน และนักศึกษา รวม 4 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ที่มีต่อความคาดหวังทักษะการเรียนรู้กระบวนการศิลปะ ศิลปะบำบัด ทักษะในการใช้โปรแกรมการนำเสนอ ตัดต่อ และสร้างสื่อทางการแพทย์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ความรู้แก่ประชาชนและประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งนักศึกษาทั้งสองสาขาเห็นพ้องว่ารายวิชานี้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ ได้มีโอกาสทดลองปฏิบัติและนำไปปรับใช้ได้จริง แต่อย่างไรก็ดี ยังขาดความพร้อมด้านห้องเรียน ทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยี สภาพห้องเรียนนั้นไม่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่มย่อย 2) นักศึกษาให้ความสำคัญทักษะการผลิตสื่อทางการแพทย์เป็นลำดับแรก โดยทักษะการวาดภาพด้วยมือมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก และทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์ 3) จากผลการวิจัยในครั้งนี้การพัฒนาทักษะที่นักศึกษาสนใจสามลำดับแรกข้างต้น ซึ่งไม่ต้องใช้ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีมากเท่ากับการเรียนรู้ครบทั้ง 7 ทักษะ ซึ่งทำให้นักศึกษามีเวลาฝึกฝนเกิดความชำนาญเป็นอย่างดี คล่องแคล่ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การเรียนการสอน; คณะแพทยศาสตร์

· วันที่รับบทความ : 2 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่แก้ไขบทความ 8 มีนาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 10 มีนาคม 2566

Received: February 2, 2023; Revised: March 8, 2023; Accepted: March 10, 2023

Abstracts

The objectives of this research were to study: 1) to study of the opinions of those involved in the course and students toward the teaching and learning condition of the medical Illustrations course of the Faculty of Medicine Vajira Hospital 2) to assess the needs assessment of students in the teaching and learning of the medical illustrations course. of the Faculty of Medicine Vajira Hospital and Propose a guideline for teaching and learning in medical illustrations courses. of the Faculty of Medicine Vajira Hospital, Method of this research is exploratory research. Quantitative data were collected from online questionnaires and qualitative data from semi-structured interviews with 3 relevant subjects and 4 students in both fields. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and priority index of Need assessment. and qualitative data analysis by content analysis.

The results showed that 1) The teaching and learning condition of the subject of medical illustration which is an elective subject course stakeholders expect this course to enable students to research, search and analyze data. and have basic skills in using presentation programs, editing, and creating medical media to disseminate knowledge to educate the public and may be used in future careers or can be transmitted to other people and students from both branches agreed. This course is important and useful. Including having the opportunity to practice and apply it in other subjects as well however though still not ready for the classroom technological resources and learning support in the classroom is not suitable for small group activities. 2) Students prioritize the ability to apply what they have learned about medical media production to transfer medical and health science knowledge. Most interested in learning hand-painted skills followed by Skills for the process of using art therapy to convey feelings and the skill of illustrating medical textbooks and articles. 3) For the teaching and learning guidelines for this course based on the results of this research.

From the results of this research, developing the skills that students are interested in in the top three above. which does not require as many technological resources as learning all 7 skills also gives students time to practice to gain expertise until they can be applied in real life well and more fluent.

Keywords: Needs assessment; Teaching and learning; Faculty of Medicine

บทนำ

ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่เน้นการผลิตกำลังคนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ ตามกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve) โดยอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจรเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และเป็นหนึ่งองค์ประกอบของตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นการสร้างอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 8)

ความต้องการสินค้าและบริการจากอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพทั้งในอนาคตและปัจจุบันจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมากในหลายประเทศ การผลิตบุคลากร การพัฒนามาตรฐาน และการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนตามหมุดหมายที่ 4 ซึ่งต้องการผลักดัน

ประเทศไทยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง ตามร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2565 : ออนไลน์)

นโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนประเทศไทยส่งผลให้รูปแบบการให้บริการทางแพทย์มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป โดยส่งเสริมการให้บริการทางแพทย์ในรูปแบบที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น อาทิ การให้บริการทางการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และการใช้นวัตกรรมบริการทางการแพทย์ เป็นต้น โดยหนึ่งในกลยุทธ์ของการผลักดันประเทศไทยสู่การศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูงนั้น คือ การสร้างเสริมขีดความสามารถทางวิชาการด้านการศึกษา วิจัย และเทคโนโลยีทางการแพทย์ ที่ให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติทั้งในโรงพยาบาลและผ่านระบบออนไลน์ รวมถึงการพัฒนาจรรยาบรรณ (Soft skill) ต่าง ๆ เช่น ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัลทางการแพทย์ และการสื่อสาร (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2565 : ออนไลน์) ทั้งนี้ ทักษะการสื่อสารนับเป็นทักษะที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการให้บริการและลดปัญหาด้านการบริการทางการแพทย์ (วิชญ์ พันธุ์เจริญ, 2555 : 748-760)

คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ขานรับนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมีส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาของคณะวิชาให้มีทักษะดังกล่าว เพิ่มเติมจากทักษะวิชาชีพทางการแพทย์ ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเลือกเสรี โดยในรายวิชาวิชานี้เป็นรายวิชาหนึ่งที่มุ่งเน้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการสื่อสารทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมถึงการผลิตสื่อเพื่อการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่น ด้วยกระบวนการทางศาสตร์และศิลป์ที่เชื่อมโยงกับทักษะที่เกี่ยวข้อง เช่น การนำเสนอในที่สาธารณะ การผลิตวีดิทัศน์และภาพยนตร์ การวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์ และการใช้โปรแกรมสารสนเทศในการสร้างสรรค์สื่อและมัลติมีเดีย เป็นต้น

ด้วยความหลากหลายของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน กอปรการขาดสมดุลระหว่างหัวข้อและเนื้อหาของรายวิชา และระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนต่อภาคการศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคของอาจารย์ผู้สอนในการส่งมอบความรู้และการพัฒนาทักษะให้แก่ผู้เรียนในแต่ละหัวข้อในเชิงลึกเพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ของรายวิชา อีกทั้งอาจส่งผลให้การเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวอาจไม่ตอบสนองต่อความต้องการและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคตของผู้เรียน ดังนั้น การประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนรายวิชาวิชานี้ของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรายวิชาและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาเวชนิทัศน์ ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาในการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาแพทยศาสตร์ สาขาวิชารังสีเทคนิคและสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเวชนิทัศน์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 ท่าน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 1 ท่าน นักศึกษา สาขาวิชารังสีเทคนิค จำนวน 2 ท่าน และสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ จำนวน 2 ท่าน

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชารังสีเทคนิคและสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชาเวชนิทัศน์ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 60 คน เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาเวชนิทัศน์ให้กับนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

2.2 แบบสอบถาม มีลักษณะปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามโดยเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความต้องการจำเป็นในการเรียนรายวิชาเวชניתศน์ของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) ที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) จำนวน 30 ข้อ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่ามีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ทุกข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. นัดหมายการสัมภาษณ์ 2. ดำเนินการสัมภาษณ์ 3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไปวิเคราะห์ต่อไป

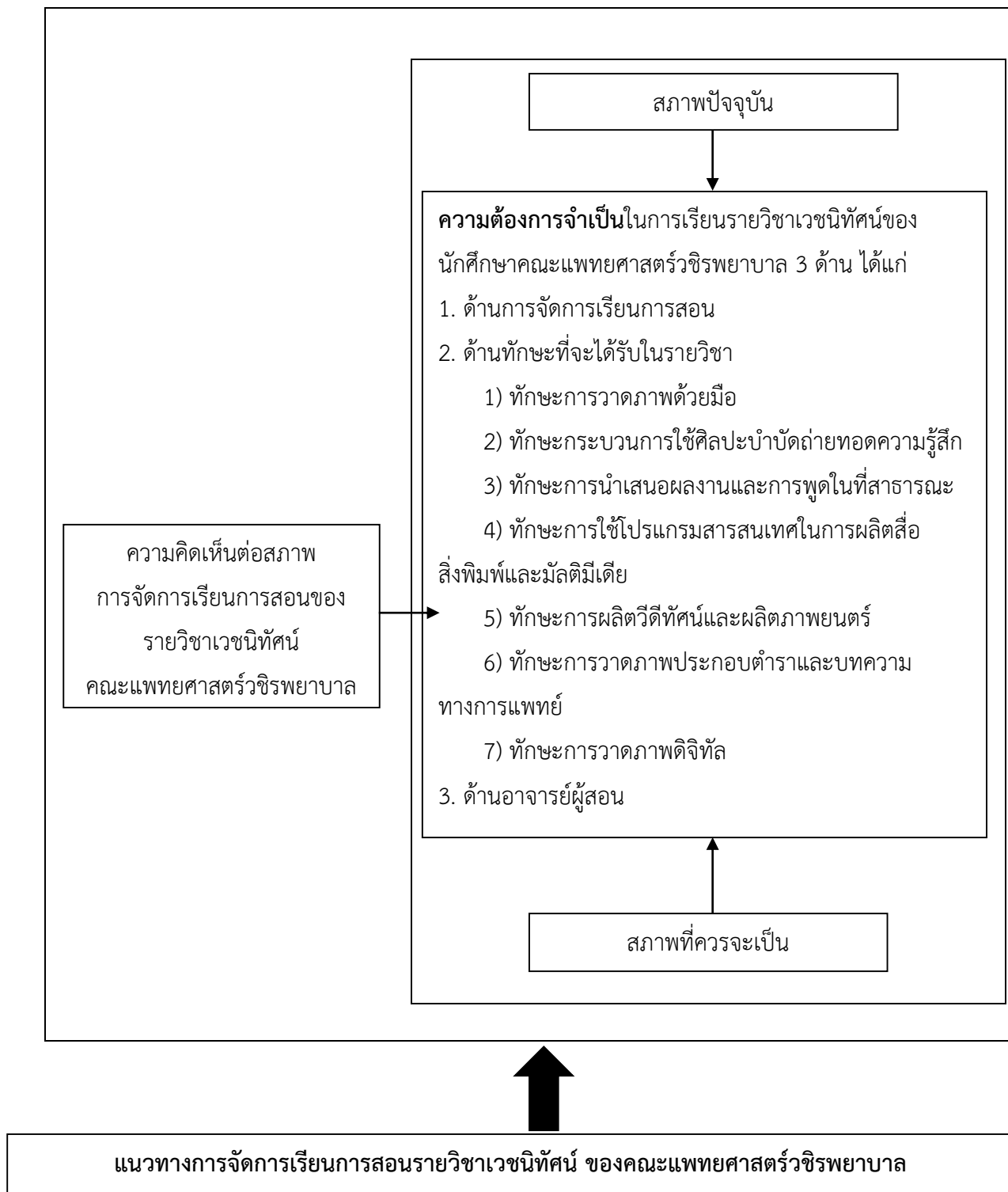
3.2 แบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุญาตอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เพื่อกระจายและเก็บรวบรวมแบบสอบถามไปยังตัวอย่างการวิจัยผ่านช่องทางออนไลน์ เมื่อคณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลตอบกลับจากตัวอย่างการวิจัย คณะผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล นำมาจัดระเบียบ ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ เพื่อแปลผลและนำเสนอข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้รับจากการคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และอธิบายในลักษณะการพรรณนา

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) พร้อมนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการเรียนรายวิชาเวชניתศน์ของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) 3) จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัย โดยอาศัยแบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล (PNIModified) ตามวิธีการหาความแตกต่างของสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งปรับปรุงโดยนงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550 : 45)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรายวิชาและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาเวชนิทัศน์ ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วยผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กับตัวแทนนักศึกษาสาขาวิชารังสีเทคนิคและสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน โดยได้ข้อสรุปดังนี้

ผลสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเวชนิทัศน์ สำหรับความคาดหวังของอาจารย์ทั้ง 3 ท่านที่มีต่อรายวิชาและต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลังจากจบรายวิชาเวชนิทัศน์นี้ คือ นักศึกษาสามารถค้นคว้า สืบค้น และวิเคราะห์ข้อมูล สามารถใช้ทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้โปรแกรมเพื่อการนำเสนอ ตัดต่อและสร้างสื่อทางการแพทย์ เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนได้ และอาจนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต หรือนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นได้ เช่น ทักษะ Pechakucha เป็นต้น โดยสิ่งที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากรายวิชานี้ ประกอบด้วยความรู้และกระบวนการทางด้านศิลปะและความงาม ความรู้ความเข้าใจในลักษณะของสื่อดิจิทัลและสื่อผสม การพัฒนาทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงมัลติมีเดีย (Multimedia) และสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นกระดานโปสเตอร์ วิดีโอ ภาพถ่าย นิทรรศการ เป็นต้น

สำหรับสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ ซึ่งเป็นรายวิชาเลือกเสรี อาจารย์ผู้สอนมีความรู้เฉพาะด้าน มีประสบการณ์การทำงานเวชนิทัศน์โดยตรง ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาและให้คำแนะนำผ่านกิจกรรมในชั้นเรียนได้ โดยอาจารย์ผู้สอนเน้นแนวคิด “เรียนเป็นเล่น” และการออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากกว่าการสอบ โดยมุ่งหวังให้นักศึกษานำความรู้ไปทดลองปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตาม สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ยังมีความไม่พร้อมด้านห้องเรียน ทรัพยากรภายในห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เช่น โต๊ะเรียน ปลั๊กไฟ จำนวนคอมพิวเตอร์ รวมถึงโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันใช้โปรแกรมฟรี ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้งาน

ผลสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเวชนิทัศน์พบว่า รายวิชาเวชนิทัศน์นี้มีเนื้อหาที่เหมาะสม เปิดกรอบความคิดของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสวงหาแรงบันดาลใจและคิดนอกกรอบ ไม่จำกัดความคิด ส่งเสริมการฝึกการทำงานกลุ่มและการพูด และนักศึกษาได้ทดลองปฏิบัติจริง นอกจากนี้นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาเห็นพ้องถึงความสำคัญของรายวิชานี้ว่าเป็นประโยชน์ เพราะได้ฝึกคิดเชิงตรรกะและได้พัฒนาทักษะที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในรายวิชาอื่นได้ด้วย นอกจากนี้นักศึกษายังแสดงความคิดเห็นที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนตรงกันว่า อาจารย์

สอนสนุกและเข้าใจง่าย รวมถึงมีการส่งมอบความรู้และความคิดใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยนักศึกษาสามารถเข้าถึงอาจารย์เพื่อพูดคุยและสอบถามในประเด็นต่าง ๆ โดยอาจารย์ผู้สอนมีความยืดหยุ่นในเรื่องกำหนดการส่งงานมอบหมาย ทั้งนี้ นักศึกษาสาขาปฏิบัติการแพทย์มีความเห็นต่างจากนักศึกษาสาขารังสีเทคนิคเรื่องขอบเขตการมอบหมายงานที่ยังไม่ชัดเจน ขณะที่นักศึกษาสาขารังสีเทคนิคแสดงความคิดเห็นว่าการมอบหมายภาระงานไม่หนักและไม่ยากจนเกินไป อย่างไรก็ตาม นักศึกษาต้องการให้ปรับเปลี่ยนเวลาจัดการเรียนการสอนจาก 08.00 น. เป็น 09.00 น. และควรเพิ่มระยะเวลาการสอนให้มากขึ้น โดยแบ่งการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 รายวิชา รายวิชาละ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนรายวิชาเวชนิทัศน์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะที่จะได้รับในรายวิชา (7 ทักษะ) และด้านอาจารย์ผู้สอน และผลการวิเคราะห์การจัดลำดับทักษะที่สนใจในการเรียนรู้ ทั้ง 7 ทักษะของรายวิชา โดยได้ข้อสรุปดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวม

ด้าน	I	D	PNI modified	ลำดับ ความสำคัญ	
				ราย ด้าน	ด้าน ย่อย
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์	4.08	4.38	0.103	2	8
2. ด้านทักษะที่จะได้รับในรายวิชา (7 ทักษะ)	4.30	3.82	0.183	1	
2.1 ทักษะการวาดภาพด้วยมือ	4.27	3.79	0.175		4
2.2 ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก	4.34	3.91	0.173		5
2.3 ทักษะการนำเสนอผลงานและการพูดในที่สาธารณะ	4.31	3.86	0.166		7
2.4 ทักษะการใช้โปรแกรมสารสนเทศในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ และมัลติมีเดีย	4.33	3.86	0.169		6
2.5 ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์	4.28	3.74	0.217		1
2.6 ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์	4.29	3.73	0.200		2
2.7 ทักษะการวาดภาพดิจิทัล	4.23	3.73	0.197		3
3. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.48	4.27	0.066	3	9

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนรายวิชาเวชนิทัศน์

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนรายวิชาเวชนิทัศน์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะที่จะได้รับในรายวิชา (7 ทักษะ) และด้านอาจารย์ผู้สอน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNIModified) อันเป็นวิธีการหาความแตกต่างของสภาพที่ควรจะเป็น (I) และสภาพที่เป็นอยู่ (D) แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นอยู่ (D) ของนงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 45) เพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัย โดยได้เรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลตามค่า PNIModified ซึ่ง PNIModified สูงสุด หรือการมีความแตกต่างของสภาพที่ควรจะเป็น (I) และสภาพที่เป็นอยู่ (D) เมื่อเทียบกับสภาพที่เป็นอยู่ (D) สูงสุด หมายถึง ลำดับความสำคัญอันดับที่หนึ่ง

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงผลสรุปการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวมของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลที่มีต่อรายวิชาเวชนิทัศน์ ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในด้านทักษะที่จะได้รับในรายวิชาเป็นลำดับแรกด้วย PNIModified ที่สูงที่สุด (PNIModified = 0.183) ซึ่งสูงกว่าอีก 2 ประเด็นคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอน โดยทักษะที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดคือ ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์ (PNIModified = 217) สูงสุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ยังมีช่องว่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็น (I) กับสภาพที่เป็นจริง (D) ของทักษะนี้สูงสุด เมื่อเทียบกับทักษะอีก 6 ทักษะ ทั้งนี้ค่า PNIModified ลำดับรองลงมาคือ ค่า PNIModified ของทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์ ทักษะการวาดภาพดิจิทัล ทักษะการวาดภาพด้วยมือ และทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก ตามลำดับ ส่วนค่า PNIModified ซึ่งแสดงถึงความต้องการจำเป็นในทักษะการใช้โปรแกรมสารสนเทศในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และมัลติมีเดียและทักษะการนำเสนอผลงานและการพูดในที่สาธารณะ มีค่าใกล้เคียงกัน และจัดอยู่ในลำดับที่มีความสำคัญสุดท้าย

ตารางที่ 2 แสดงลำดับทักษะตามความสนใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ทักษะ	ลำดับ							Mean ± SD	Median (P25, P75)
	1	2	3	4	5	6	7		
1.การวาดภาพด้วยมือ	13 (24.5%)	5 (9.4%)	10 (18.9%)	8 (15.1%)	5 (9.4%)	5 (9.4%)	5 (13.2%)	3.57 ± 2.08	3.0 (1.5,5.0)
2. กระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก	5 (9.4%)	11 (20.8%)	9 (17.0%)	14 (26.4%)	5 (9.4%)	3 (5.7%)	6 (11.3%)	3.68 ± 1.77	4.0 (2.0,5.0)

ทักษะ	ลำดับ							Mean ± SD	Median (P25, P75)
	1	2	3	4	5	6	7		
3. การนำเสนอผลงานและการพูดในที่สาธารณะ	7 (13.2%)	5 (9.4%)	8 (15.1%)	11 (20.8%)	10 (18.9%)	2 (3.8%)	10 (18.9%)	4.09 ± 1.95	4.0 (3.0,5.0)
4. การใช้โปรแกรมสารสนเทศในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และมัลติมีเดีย	5 (9.4%)	6 (11.3%)	8 (15.1%)	13 (24.5%)	5 (9.4%)	9 (17.0%)	7 (13.2%)	4.17 ± 1.86	4.0 (3.0,6.0)
5. การผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์	6 (11.3%)	2 (3.8%)	11 (20.8%)	13 (24.5%)	9 (17.0%)	6 (11.3%)	6 (11.3%)	4.11 ± 1.75	4.0 (3.0,5.0)
6. การวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์	8 (15.1%)	1 (1.9%)	12 (22.6%)	11 (20.8%)	7 (13.2%)	9 (17.0%)	5 (9.4%)	4.04 ± 1.84	4.0 (3.0,6.0)
7. การวาดภาพดิจิทัล	8 (15.1%)	4 (7.5%)	5 (9.4%)	14 (26.4%)	10 (18.9%)	6 (11.3%)	6 (11.3%)	4.06 ± 1.87	4.0 (3.0,5.0)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเวชนิทัศน์ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลให้ความสนใจเรียนรู้ทักษะทั้ง 7 ทักษะตามการเรียงลำดับความสนใจมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

ลำดับที่ 1 ทักษะการวาดภาพด้วยมือ

ลำดับที่ 2 ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก

ลำดับที่ 3 ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์

ลำดับที่ 4 ทักษะการวาดภาพดิจิทัล

ลำดับที่ 5 ทักษะการนำเสนอผลงานและการพูดในที่สาธารณะ

ลำดับที่ 6 ทักษะการใช้โปรแกรมสารสนเทศในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และมัลติมีเดีย

ลำดับที่ 7 ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์

จากข้อค้นพบข้างต้น สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า แม้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์ยังค่อนข้างมีช่องว่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็น (I) กับสภาพที่เป็นจริง (D) สูงสุด หมายถึง มี

ความต้องการจำเป็นมากที่สุด แต่หากพิจารณาในแง่ของความสนใจของนักศึกษา พบว่า ทักษะนี้ได้รับความสนใจที่จะเรียนรู้จากกลุ่มตัวอย่างในลำดับท้ายสุด ขณะที่ทักษะการวาดภาพด้วยมือ ซึ่งมีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่ 4 กลับได้รับความสนใจจากนักศึกษามากที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ซึ่งได้จากการรวบรวมและสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและนักศึกษาในรายวิชาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาข้างต้น

จากผลสรุปความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรายวิชาและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน และผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชาเวชนิทัศน์ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ เพื่อเสนอให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรายวิชาเวชนิทัศน์ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลพิจารณา โดยมีข้อสรุปได้ดังนี้

ความไม่พร้อมด้านห้องเรียนและด้านทรัพยากรที่จะสนับสนุนในการเรียนรู้ เช่น จำนวนคอมพิวเตอร์ รวมถึงโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เป็นข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจพิจารณาการบริหารจัดการเพื่อลดข้อจำกัดนี้ อาทิ การของบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมในปีการศึกษาถัดไป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเน้นการพัฒนาทักษะที่อยู่ในสามลำดับแรกที่นักศึกษาสนใจ คือ ทักษะการวาดภาพด้วยมือ ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก และทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์ ซึ่งเป็นทักษะที่ไม่ต้องใช้ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีมากเท่ากับการเรียนรู้ครบทั้ง 7 ทักษะดังเช่นปีการศึกษา 2565 อีกทั้งการเลือกพัฒนานักศึกษาในทักษะที่นักศึกษาให้ความสนใจเป็นอันดับต้น ๆ สามลำดับแรกจะทำให้ศึกษามีเวลาฝึกฝนให้เกิดความชำนาญและสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ดีและคล่องยิ่งขึ้น โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับทักษะ 3 ทักษะหลัก ดังนี้ 1) ทักษะการวาดภาพด้วยมือ 2) ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก และ 3) ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์ ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์ เป็นทักษะที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากผลการวิเคราะห์ความสนใจของนักศึกษามีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยทักษะดังกล่าวเป็นทักษะที่นักศึกษาให้ความสนใจเป็นลำดับที่ 3 ขณะที่ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นในทักษะดังกล่าวเป็นอันดับที่ 2 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์เป็นทักษะที่ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาเวชนิทัศน์ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล และอาจดำเนินการตามข้อเสนอแนะข้างต้น อย่างไรก็ตาม หากในอนาคตผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพิจารณาเห็นสมควรให้มีการพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่เหลืออีก 4 ทักษะเพิ่มเติม ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นการเรียนรู้ที่ควรเน้นเป็นพิเศษในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละทักษะด้วย เพราะเป็นสิ่งที่นักศึกษามองว่าสภาพที่เป็นอยู่ของตนเองมีความต่างจากสภาพที่ควรจะเป็นมากที่สุด (PNIModified สูงที่สุด)

อนึ่ง จากความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต้องการทราบขอบเขตการมอบหมายงานที่ชัดเจนขึ้นและสนใจในการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง อาจารย์ผู้สอนอาจต้องคำนึงถึงความสะดวกคล่องของกระบวนการออกแบบงานมอบหมายกับบริบทของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น โดยอาจจะพิจารณาช่องทางการมอบหมายงานผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ เช่น Facebook (Closed Group) เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้ามาอ่านทบทวนหรือตั้งคำถามที่สงสัยเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายกับอาจารย์ผู้สอน อีกประการหนึ่ง คือ อาจพิจารณาการปรับเปลี่ยนเวลาเรียนของรายวิชาเวชนิทศน์โดยเพิ่มระยะเวลาการสอนให้มากขึ้น ซึ่งอาจแบ่งเวลาจัดการเรียนการสอนเป็น 2 รายวิชา รายวิชาละ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยผู้วิจัยหวังว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจพิจารณาการเผยแพร่ผลงานของนักศึกษาในรายวิชานี้ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) นิทรรศการ (Exhibition) หรือห้องแสดงผลงาน (Gallery) เพื่อการประชาสัมพันธ์ สร้างแรงบันดาลใจ เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาฝีมือของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และอาจต่อยอดผลงานเป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ เช่น หน้าปกสมุด ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางหนึ่งในการระดมทุนเพื่อจัดซื้อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้หรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนของรายวิชานี้ หรือนำไปสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมอื่นของสถาบันและทาง การแพทย์ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรายวิชาและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียน การสอนของรายวิชาเวชนิทศน์ ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล พบว่า นักศึกษามีความเห็นเห็นว่าอาจารย์ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่ออุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่ สอน สามารถส่งมอบความรู้และเปิดมุมมองใหม่ให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังพร้อมให้คำปรึกษาและ เอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรไพรินทร์ ฉายารักษ์ (2562 : 107-118) ที่พบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกมีการรับรู้ต่อการจัดการศึกษาระดับชั้นคลินิก ในภาพรวมด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก และด้านสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคาดหวังสูงกว่า สภาพที่เป็นจริงในทุกด้าน

การประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาในการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทศน์ของคณะ แพทยศาสตร์วชิรพยาบาล พบว่า ความต้องการจำเป็นในทักษะทั้ง 7 อย่าง มีความแตกต่างจากทักษะที่ นักศึกษาให้ความสนใจ ทั้งนี้ ทักษะที่นักศึกษาสนใจมากที่สุด 3 ลำดับแรก ซึ่งได้แก่ ทักษะการวาดภาพด้วยมือ ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก และทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความ ทางการแพทย์ มีความแตกต่างจากลำดับของทักษะที่นักศึกษามีความต้องการจำเป็น คือ ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์ ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์ และทักษะการวาด ภาพดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ปฏิสันธิเจริญและคณะ (2563 : 2377-2391) ที่พบว่า พบว่า

ทักษะการทำงานแห่งอนาคตที่มีความต้องการจำเป็นที่พบมากที่สุด ได้แก่ ด้านความคิดนอกกรอบและความคิดในเชิงปรับตัว รองลงมาเป็น ด้านความเข้าใจในสื่อใหม่ ด้านความฉลาดทางสังคม ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจข้อมูลระดับสูง และด้านความคิดเชิงคอมพิวเตอร์ ในระดับความสำคัญใกล้เคียงกันตามลำดับ

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่างานอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่ออุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน สามารถส่งมอบความรู้และเปิดมุมมองใหม่ให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังพร้อมให้คำปรึกษาและเอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ระบุว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นด้านอาจารย์ผู้สอนน้อยที่สุด แต่ประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยในด้านทักษะนั้นมีนัยยะสำคัญที่ควรพิจารณาดังตารางแสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ทักษะที่มีความต้องการจำเป็นและทักษะที่นักศึกษาสนใจ ในรายวิชาเวชนิทัศน์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

ลำดับที่	ทักษะที่มีความต้องการจำเป็น	ทักษะที่นักศึกษาสนใจ
1	ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์	ทักษะการวาดภาพด้วยมือ
2	ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์	ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก
3	ทักษะการวาดภาพดิจิทัล	ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์
4	ทักษะการวาดภาพด้วยมือ	ทักษะการวาดภาพดิจิทัล
5	ทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก	ทักษะการนำเสนอผลงานและการพูดในที่สาธารณะ
6	ทักษะการใช้โปรแกรมสารสนเทศในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และมัลติมีเดีย	ทักษะการใช้โปรแกรมสารสนเทศในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และมัลติมีเดีย
7	ทักษะการนำเสนอผลงานและการพูดในที่สาธารณะ	ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์

จากข้อมูลที่ปรากฏดังตารางข้างต้น พบว่า แต่หากพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะพบถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทั้ง 2 กลุ่มดังนี้

ประการแรก ทักษะการวาดภาพด้วยมือ ที่นักศึกษาให้ความสนใจ นับเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการผลิตสื่อทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับหลักการพัฒนาทักษะพิสัย ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom et. al, 1956 : 6) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติ นั้นจะเกิดขึ้นได้จากการรับรู้ ฝึกปฏิบัติตามแบบหรือคำชี้แนะ จนสามารถทำได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว และจะทำให้เกิดความชำนาญเมื่อปฏิบัติซ้ำ ๆ อนึ่งการผลิตสื่อทางการแพทย์ด้วยทักษะการวาดภาพด้วยมือต้องคำนึงถึงความต้องการของบุคลากรทางการแพทย์ผู้ให้การรักษาและผู้เข้ารับการรักษา โดยทักษะการวาดภาพ ไม่ว่าจะเป็น การวาดภาพด้วยมือหรือการวาดภาพด้วยเครื่องมือประเภทอื่น ต่างมีความสำคัญต่อการให้ข้อมูลและสื่อสารระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ผู้ให้การรักษาและผู้เข้ารับการรักษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันยิ่งขึ้น (Amanda D. , 2020 : online) จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า หากนักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการวาดภาพด้วยมือในรายวิชาเวชنيทัศน์จนเกิดความชำนาญแล้ว นักศึกษาจะมีแนวโน้มที่จะนำทักษะการวาดภาพไปประยุกต์ใช้กับการวาดภาพดิจิทัลได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นทักษะที่นักศึกษามีความต้องการจำเป็น ทั้งนี้เนื่องจากทักษะทั้ง 2 ทักษะเป็นทักษะประเภทเดียวกัน แม้มีแตกต่างที่วิธีการผลิตผลงานซึ่งมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เป้าประสงค์ของการผลิตสื่อทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพด้วยทักษะทั้ง 2 ทักษะ คือการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการวินิจฉัยและการรักษาให้เกิดขึ้นระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ผู้ให้การรักษาและผู้เข้ารับการรักษาทักษะกระบวนการใช้ศิลปะบำบัดถ่ายทอดความรู้สึก เป็นอีกทักษะหนึ่งที่นักศึกษาให้ความสนใจเป็นอันดับที่ 2 ขณะที่ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์ ซึ่งเป็นทักษะที่สัมพันธ์กัน เป็นทักษะที่นักศึกษามีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับที่ 1 แม้ทักษะการผลิตวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์ ดังกล่าวนี้น่าจะพัฒนาความสามารถในการวางแผนการผลิต เขียนบท ผลิตสื่อภาพยนตร์ เพื่อให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพแก่ประชาชน แต่ก็มิได้มีการสื่อสารทางอารมณ์แฝงอยู่ (Amanda D. , 2020:online) ดังนั้นหากนักศึกษาต้องการผลิตสื่อวีดิทัศน์และผลิตภาพยนตร์ การรับรู้และเข้าใจในศิลปะและกระบวนการศิลปะบำบัด การเข้าใจภาวะจิตใจเบื้องต้นและรู้จักถ่ายทอดความรู้สึกจึงเป็นส่วนส่งเสริมให้การผลิตผลงานประเภทนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ประการสุดท้าย ทักษะการวาดภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์เป็นทักษะที่นักศึกษาให้ความสนใจและเป็นทักษะที่มีความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ คณะแพทยศาสตร์ วชิรพยาบาล ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ทักษะดังกล่าวควรบรรจุให้เป็นทักษะหลักในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนต้องให้ความสำคัญต่อการถ่ายทอดหลักการการวาดภาพทางการแพทย์ตามหลักวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพของผลงานและนำไปประกอบตำราทางการแพทย์ หรือตีพิมพ์เผยแพร่ในบทความ ตำรา งานวิจัย หรือสื่อทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมถึงควรให้ความรู้ด้านลิขสิทธิ์ทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการวาด ภาพประกอบตำราและบทความทางการแพทย์กับนักศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อนักศึกษาในอนาคต

แม้ลำดับทักษะที่นักศึกษามีความต้องการจำเป็นบางลำดับแตกต่างจากทักษะที่นักศึกษาให้ความสนใจ แต่ยังคงมีความสัมพันธ์กันตามทฤษฎีการเรียนรู้ และมีทิศทางการสื่อสารและการถ่ายทอด ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ และผลการวิจัยนี้อาจนำไปต่อยอดการวิจัยในรายละเอียดการออกแบบรายวิชาและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทั้ง 7 ทักษะให้เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่คณะผู้วิจัยดำเนินโครงการวิจัยนี้ มีเพียงนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล สาขาวิชารังสีเทคนิคและสาขาวิชาปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินเท่านั้นที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเวชนิทัศน์ ผลการวิจัยจึงยังไม่ครอบคลุมนักศึกษาสาขาวิชาแพทยศาสตร์ที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียน จึงควรสำรวจความคิดเห็นและประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาสาขาวิชาแพทยศาสตร์ด้วย เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาทุกกลุ่ม และเพื่อให้ผลการวิจัยนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

2. จากข้อมูลการวิจัยที่แสดงว่าควรแบ่งการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเวชนิทัศน์ออกเป็น 2 รายวิชา ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจศึกษาทักษะทั้ง 7 ทักษะในรายละเอียด โดยผู้วิจัยอาจศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะที่นักศึกษาให้ความสนใจและทักษะที่มีความต้องการจำเป็นในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ และทำการจัดกลุ่มทักษะตามความเหมาะสม เพื่อนำมาการออกแบบรายวิชาทั้ง 2 รายวิชาอย่างเป็นระบบ โดยอาจแบ่งเป็นกลุ่มทักษะพื้นฐานและกลุ่มทักษะขั้นที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชิษณุ พันธุ์เจริญ. (2555). แนวคิดในการสื่อสารด้านบริการทางแพทย์. จุฬาลงกรณ์เวชสาร. 56 (4), 748-760.
- ภรไพรินทร์ ฉายารักษ์. (2562). สภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้และความคาดหวังของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับชั้นคลินิก คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. *วชิรเวชสารและวารสารเวชศาสตร์เขตเมือง*. 63 (2), 107-118.
- รัตนา ปฏิสันธิเจริญ, จตุพล ยงศร, และจักรกฤษณ์ โปณะทอง. (2563). การประเมินความต้องการจำเป็นทักษะการทำงานแห่งอนาคตสำหรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 8 (6), 2377-2391.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2565). ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580* (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา).
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., and Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Vol. Handbook I: Cognitive domain. David McKay Company.
- Amanda D. (2020, December 3). *Drawing differently: How medical illustrations can impact your diagnosis*. <https://www.tapssupport.com/blog/2020/12/03/drawing-differently/>